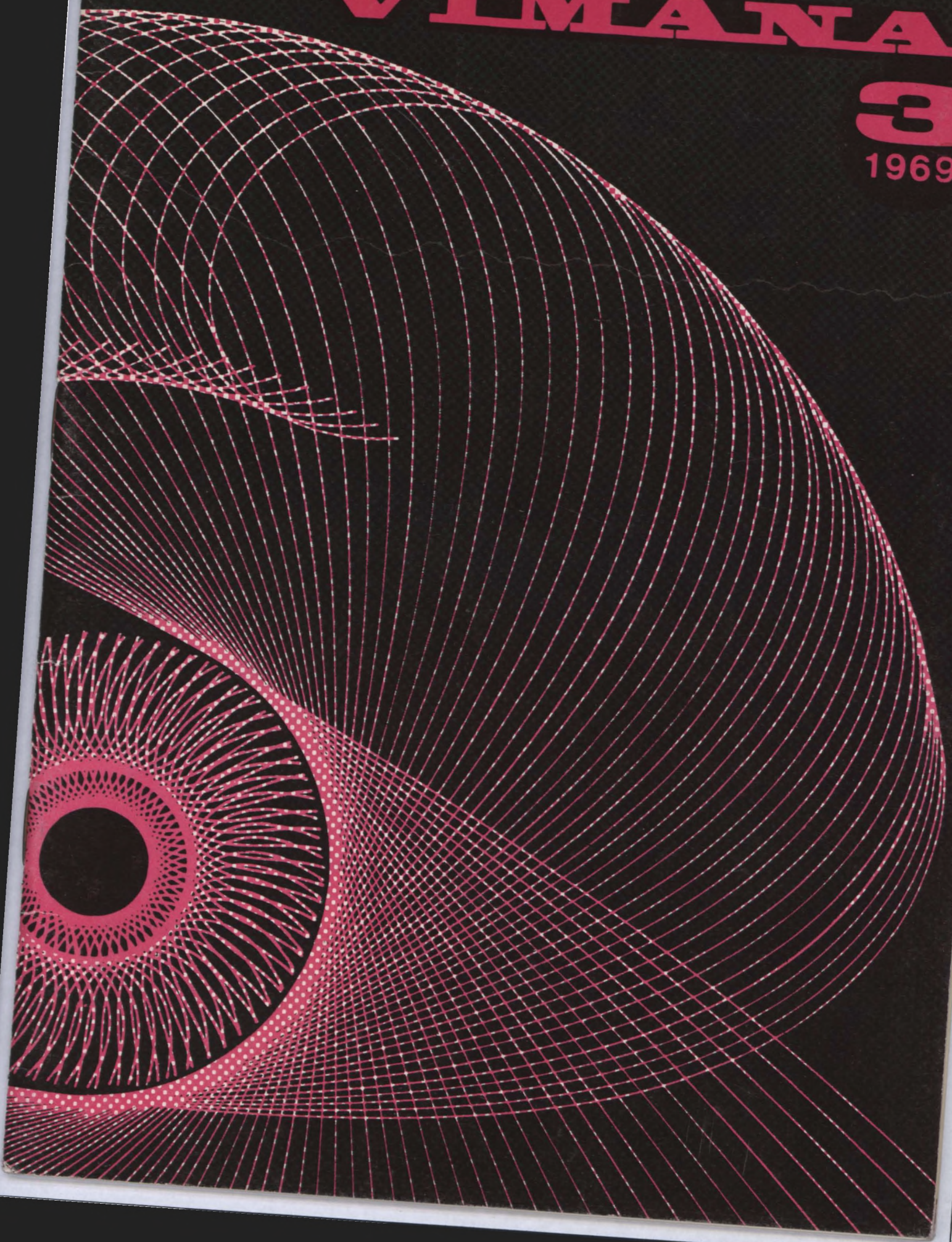

VIMLANA

3
1969

VIMANA

Neljä kertaa vuodessa
ilmestyvä jäsenlehti

Julkaisija Interplanetistit ry -
Interplanetisterna rf

Päätoimittaja Aili Nurmiaho
Toimitussihteeri P. Teerikorpi

Kirjoitusten lainaaminen sal-
littu lähde mainiten

Tietoja julkaisijayhdistyksestä:

Yhdistyksen tarkoituksena on
tutkia ja välittää "lentäviä
lautasia" koskevia tietoja.

Puheenjohtaja Ilpo Koskinen

Vuotuinen jäsenmaksu 10 mk

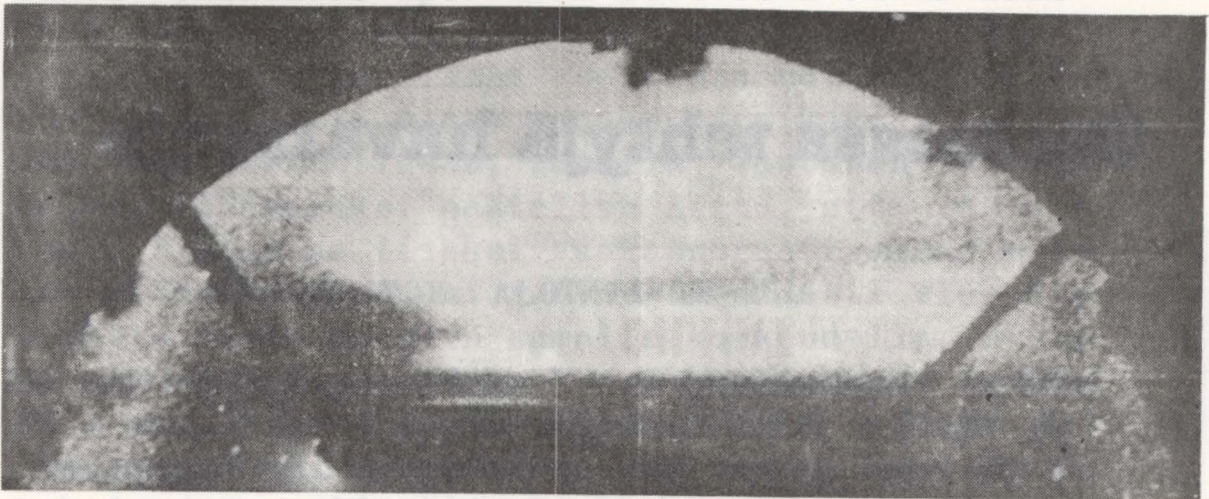
Yhdistyksen postiosoite:
postilokero 10101 Helsinki 10

Postisiirtotili 129 200

Luettelo paikalliskerhoista
takakannen sisäsivulla

VALOILMIÖ 6. 10

Sodankylän observatorion revontulikameran ottama kuva valoilmistä (Liitto 23.10.69)

Aamuyöllä maanantaina lokakuun 6 päivänä klo 4:n tienoilla eri puolilla Suomea tehdyt havainnot kirkkaasta valoilmistä saivat osakseen runsaasti huomiota. Useissa sanomalehdissä oli havaintoja koskevia uutisia sekä arveluja ilmiön alkuperästä.

Oulussa ilmestyvä sanomalehti Liitto julkaisi 23.10. uutisen, jonka mukaan ilmiö on kantoraketti, joka on kohottamassa satelliittia avaruuteen. Lehti-uutisen mukaan Sodankylän observatorion revontulikamera ehti ottaa kuusi valokuvaa lähtökorkeuksissa olevasta kantoraketista. - "Lentävä lautanen se ei

ollut - ei ole epäilystäkään, etteikö kysymyksessä ole raketti" sanoi kuvien perusteella Liitolle professori Oksman Oulun yliopistosta. - Uutisen mukaan tiedetään Neuvostoliiton laukaisseensa avaruuteen samana päivänä ja samoilla kellonlyömillä ensimmäisen rakenttinsa uudesta Meteor-avaruustutkimussarjasta.

Toteamme vielä, että kuluneiden parin kuukauden aikana on tullut varsin paljon ilmoituksia korkealla taivaalla nähdystä erikoisista ilmiöistä.

(Osa Liiton artikkelista sivulla 21.)

Suomessa tehtyjä havaintoja

UFO-HAVAINTOJA KOTKASSA

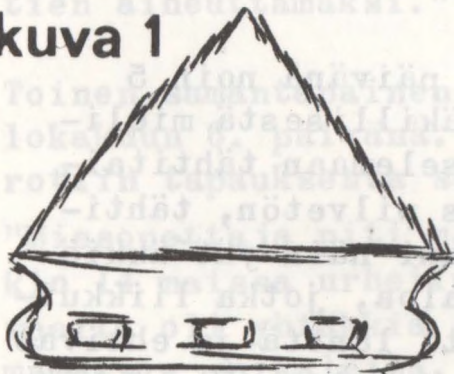
Kotkan lähituntumassa - Lankilassa ja Pyhtään Siltakylässä - tehtiin kummassakin viime elokuun 19. päivän vastaisena yönä UFO-havainto. Tapaukset on tutkinut yhdistyksemme jäsen Raimo Heiskanen, jonka raporteista ilmenee seuraavaa:

Tapaus I

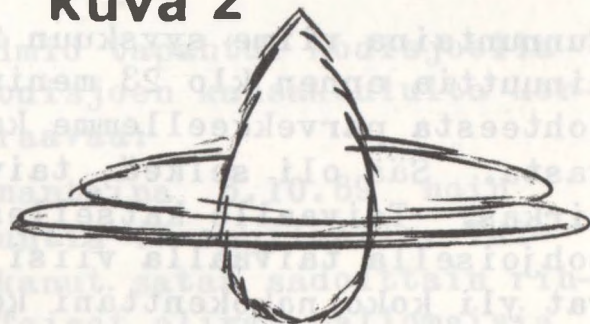
Rouva Birgit Bofarull (ikä 28 v.) oli vierailulla sisarensa perheessä Kotkan Lankilassa. Elokuun 19. päivän vastaisena yönä rouva B. heräsi kummalliseen uneen, jossa ikäänkuin ääni kehoitti häntä ottamaan silmälasinsa ikkunalaudalta, etteivät ne taittuisi ulkoa tulevan voimakkaan säteen vaikutuksesta. Rouva B. nousi vuoteesta ja katsoessaan verhojen raosta ulos hän näki kirkkaan valon, jota hän ensin luuli tähdeksi. Tarkemmin katsottuaan hän totesi valon lähtevän lautasen muotoisesta esineestä, joka näkyi itäisellä taivaalla. Rouva B:n ensimmäinen reaktio oli huutaa talon isäntäväkeä, mutta ilmeisesti hän ei pystynyt saamaan

ääntä, koska kukaan ei herännyt (ei edes perheen koira). Tämän jälkeen hän ei enää uskaltanutkaan huutaa. Hän tunsi kuvotusta ja lämpövaikutusta, ja ilmiötä seuratessaan hänen oli käytävä välillä WC:ssä. Rouva B:stä "lautanen" näytti olevan noin 500 metrin korkeudella ja muutaman sadan metrin etäisyydessä, mutta kuitenkin hänestä tuntui, että se oli lähellä ja että sitä ohjattiin älyllisesti. Hän tunsi myös saavansa siitä ikäänkuin valosykäyksiä. Rouva B:n arvion mukaan hän seurasi ilmiötä noin tunnin ajan, klo 3 - 4,30 välillä. Melko pian havainnon alkamishetkestä "lautanen" laskeutui spiraalin muotoista rataa alaspäin jonkin matkaa, pysähtyi ja oli paikallaan noin 2 minuuttia. Tässä asennossa näytti "lautanen" yläpuolella oleva valokartio (kuva 1) olevan voimakkaimmillaan, samalla "lautanen" näytti tulevan lähemmäksi päätellen siitä, että se suuren. Sitten se liikkui vaakasuorasti vähän matkaa oikealle ja nousi sitten tasaisesti ylöspäin sivuttaisesti huojuen samalle korkeudelle, missä se oli alunperin ollut. Tässä korkeudessa se pysyi noin tunnin ajan välillä hieman heiluen. "Lautanen" hävisi näkyvistä huimaavaa vauhtia kohtisuoraan ylöspäin. Kirkkaan sään ansiosta oli sen poisliikkuminen selvästi havaittavissa.

kuva 1

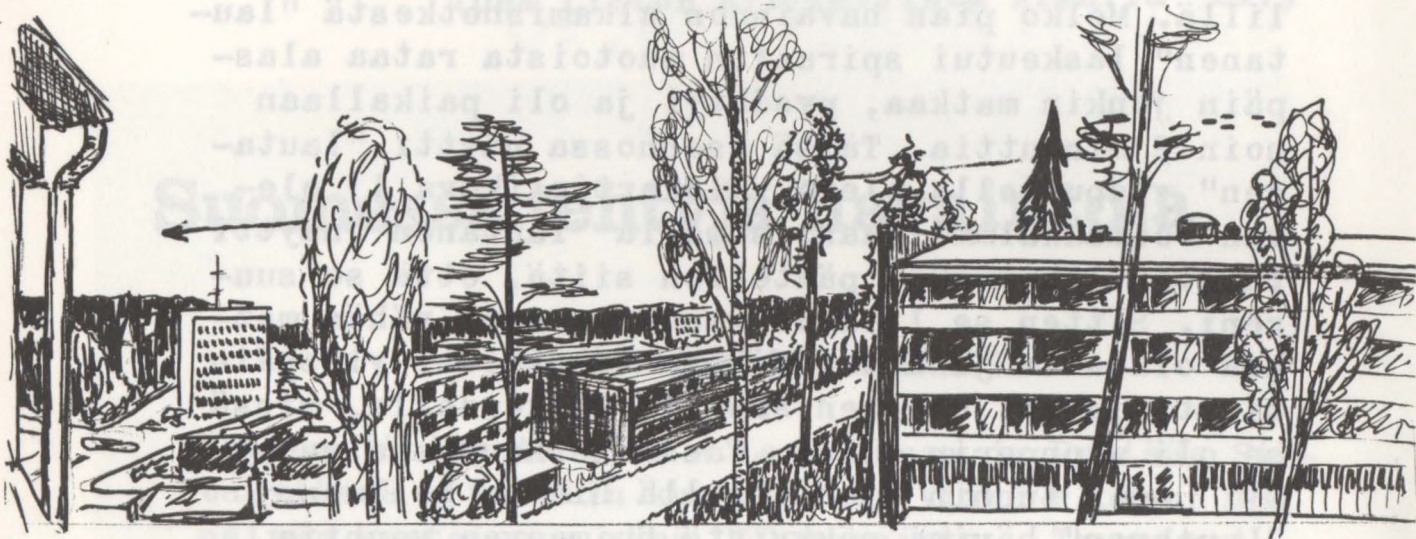
kuva 2

Tapaus II

Rouva Seija Kluge (ikä n.30 v.) heräsi klo 4:n tienoilla kotonaan Pyhtään Siltakylässä (n. 15 km Kotkasta) elokuun 19. päivän vastaisena yönä janoon. Hän meni avaamaan ikkunaa ja näki tällöin kirkkaan valon idän puoleisella taivaalla. Valo

oli hyvin kirkas, silmiä häikäisevä, kylmän sininen. Rouva Kluge totesi UFO:n liikkuvan hitaasti huojuen oikealle "Kotkaan päin". Hän tunsu voimakasta pelkoa eikä voinut katsella enempää, vaan poistui ikkunan luota. (Kuva 2)

HAVAINTO KAUNIAISISSA

Sunnuntaina viime syyskuun 28 päivänä noin 5 minuuttia ennen klo 23 menin äkillisestä mieli-johteesta parvekkeellemme katselemaan tähtitavasta. Sää oli selkeä, taivas pilvetön, tähtikirkas. Taivaalle katsellessani näin yhtäkkiä pohjoisella taivaalla viisi valoa, jotka liikkuvat yli koko näkökenttäni kohti länttä ja ehtivät olla näkyvissä 8-10 sekuntia. Valot olivat kiekon muotoisia, sulan kullan värisiä ja näyttivät värähtelevän koko ajan. Ne lensivät piirroksen osoittamassa muodostelmassa kolme edellä, kaksi jäljessä. Mitään ääntä ei niistä kuulunut.

Pirkko Koskinen

Översatt

Jarl Lund:

ILMIÖITÄ, JOTKA MUISTUTTAVAT "ENKELIN-
TUKKAA"

Merkillinen ilmiö Porin Toejoella
(Uusi Aika 21.8.1969)

"Porin Toejoella nähtiin viime lauantaina puolen päivän aikaan merkillinen ilmiö. Silmänkantaman korkeudelta putoili muutamille omakotitonteille 5-7 senttimetrin pituisia ja parin kolmen sentin paksuisia "esineitä", joista auringonvalo heijastui ylhäällä, mutta jotka muuttuivat mattapinta-
taisiksi ja läpinäkymättömiksi alemmaksi pudotesaan. "Esineiden" putoamisnopeus oli suuri ja ne katosivat täysin jäljettömiin maata koskettaessaan. Niitä putoili useita kymmeniä muutamien metrien välimatkojen päähän kukkapenkkeihin, pihanurmi-
koille jne. Ilmiöstä ei aiheutunut minkäänlaisia jälkiä eikä ääntä. Tapauksella oli useita näkijöitä. Ilmiön selvittelyä jatketaan, vaikka eräät ta-
hot ovat ehtineet leimata sen puista putoavien leh-
tien aiheuttamaksi."

Toinen samantapainen ilmiö tapahtui Kodisjoella lokakuun 6. päivänä. Kodisjoen kansakoululta kerrottiin tapauksesta seuraavaa:

"Miesopettaja piti maanantaina 6.10.69 noin klo 14 maissa urheilutuntia 47 oppilaalle. Tai-
vaalta oli yhtäkkiä alkanut sataa sadoittain rih-
mamaisia suikaleita. Toiset olivat pallomaisia perässään siimamainen häntä. Mitä korkeammalla nämä suikaleet olivat, sitä pidempiä ne olivat olleet. Erikoista oli, että ne olivat näkyvis-
sä vain katsottaessa niitä aurinkoa vasten. Niitä tippuili puiden latvoille, koulun katolle jne. Niitä oli oppilaiden käsissäkin ja ne tarttuivat

heidän vaatteisiinsa. Eräs poika heitti pallolla tällaista, jolloin se hajosi ja palloon tarttui ainetta, joka kosketeltaessa tuntui hartsimaiselta ja oli sitkeätä, venyvää ja haihtui vähitellen pois. Opettajan arvion mukaan se hävisi noin 2 - 3 tunnin kuluttua yhtä mystillisesti kuin oli tullutkin. Eräs opettaja oli ottanut talteen yhden suikaleen erään tyttöoppilaan vaatteista, mutta sekin oli hävinnyt. Joidenkin rihmojen päissä oli ollut ikäänkuin hämähäkintapainen muodostuma." Edelläkuvatut ilmiöt muistuttavat suuressa määrin ilmiötä, jota kirjallisuudessa kutsutaan "enkelintukaksi", ruots. "änglahår", engl. "angel hair", ransk. "Fils de la Vierge". Tunnusomaista ilmiölle on, että sitä on havaittu UFO-ilmiöiden yhteydessä. "Enkelintukka" on kuitumaista muistuttaen villaa tai nylonia. Kosketeltaessa se häipyä vähitellen jättämättä jälkeäkään.

Ensimmäisiä "enkelintukka"-ilmiöitä on havaittu Oloronissa, Ranskassa 17. lokakuuta 1952. Erään tapahtuman silminnäkijöinä olivat oppikoulun rehtori M. Yves Prigent vaimoineen ja heidän kolme lastaan. Sittemmin on samantapaisia havaintoja tehty ympäri maailmaa. Artikkelissaan "The Phenomena of Angel Hair" (Flying Saucer Review Vol 2 N:o 6 Nov-Dec 1956) professori Maney luettelee seitsemäntoista tapausta kolmivuotiskaudelta 1952-1955. Neljässätoista tapauksessa oli samanaikaisesti havaittu visuaalisesti UFO.

Mitä nämä enkelinhiukset sitten ovat? Tähän kysymykseen ei liene tällä hetkellä yksiselitteistä vastausta. Useita olettamuksia ja teorioita on. Erään UFO-tutkijan, G.C. Wilsonin mukaan ne olisivat kotoisin Marsista, ja olisivat ne samaa ainetta kuin Raamatussa mainittu "manna". Siten auringon säteet muodostaisivat hiilihydraatteja Marsin ilmakehässä, ja Marsin jääkalotit olisivat Wilsonin mukaan tätä "manna". Ihmeteltäväksi ja selitettäväksi vain jää, miten se sitten joutuisi meidän ilmakehämme.

Aimé Michel kirjassaan Flying Saucers and the straight-line Mystery tekee olettamuksen, että kysymyksessä saattaisi olla eräänlainen polymerisatio tuote, joka sitten alemmissa ilmakehissä ja korkeam-
massa lämmössä heikon kemiallisen sidoksen vuoksi "depolymerisoituisi" ja haihtuisi. Polymerisation aiheuttaisi UFOjen työntövoimana oleva energia.

Toiset olettavat "hiusten" olevan vain jättimäisiä hämähäkinseittejä ja väittävät jotkut nähneensäkin niissä pieniä hämähäkkejä.

Colorado Projectin toimesta tutkittiin erästä tä-
mäntapaista näytettä. Suurin osa siitä oli titaania joten otaksuttiin sen olevan maalijätettä, koska talomaaleissa käytetään titaanioksidia väriaineena.

Raumalla ilmestynyt sanomalehti LÄNSI-SUOMI kertoo 7.10.69 valoilmioista, joka nähtiin monilla paik-
kakunnilla Suomessa:

"OUTO ÖINEN VALOILMIÖ IHMETYTTI JA JOPA JÄRKYTTI-
KIN RAUMALAISIA. ASIAANTUNTIJAT: ILMAKEHÄÄN PALAN-
NUT STAELLIITTI.

Muutamit harvat "yövirhut" raumalaiset havaitsi-
vat eilistä vasten aamuyöllä itäiseltä taivaan-
rannalta klo 3.47 nousevan puolipallonmuotoisen
savuavan valoilmion, jonka keskus oli hehkuvan
kirkas. Ilmiö kulki taivaankannen poikki noin
40 asteen kulmassa horisontista taivaankannen
poikki ja jätti jälkeensä "ojennetun nyrkin le-
vyisen hopeanhohtoisen savujuovan". Erään silmin-
näkijän kertoman mukaan valoilmio hävisi näkyvis-
tä klo 4.01 mutta savujuova näkyi vielä sen jäl-
keenkin. Toisen raumalaisen havainnontekijän mu-
kaan samanaikaisesti oli kuultavissa värisevää
ja sihisevää ääntä. Olisiko kysymyksessä UFO?
Näin kysyvät jotkut valoilmion nähneet. Asian-
tuntijat ovat taas sitä mieltä, että kysymyk-
sessä saattoi olla takaisin ilmakehään lennähtä-
nyt satelliitti. Tällaisessa käsityksessä on mm.
pääesikunta, joka eilen välitti seuraavansisäl-

töisen tiedonannon: "Mahdollisesti takaisin ilma-kehään lennähtäneenä satelliittina pitää pääesikunta maanantain vastaisena yönä Etelä-Suomen yläpuolella nähtyä outoa valoilmiötä. Ilmiö oli näkynyt kymmenen minuuttia kirkkaana pisteenä, joka levitti ympärilleen hohtavan sädepilven. Ilmiötä tutkitaan parhaillaan, mutta tähänastiset havainnot viittaavat satelliittiin".

UFON JALKIA ?

Keväällä 1969 nähtiin outo valoilmiö Vilppulassa. Se näytti lentävän laskeutuvaa rataa kohti mäkeä, joka sijaitsee muutaman kilometrin päässä Vilppulan ja Ruoveden tiestä, noin 15 km Vilppulasta. Tältä mäeltä löytyi myöhemmin tumma rengas maassa erään autiotalon niityltä. Jälkeä alettiin tutkia syyskuun puolivälissä, jolloin asia tuli ilmi.

Rinne, jolla niitty sijaitsee, on syrjäinen ja rauhallinen. Se viettää luoteeseen ja sillä kasvaa pajukkoa sekä vuosi sitten istutettuja kuusentaimia. Jälki on selvästi havaittavissa, koska siinä kasvava ruoho on täydellisesti tuhoutunut, kuin se olisi palanut ilman liekkiä. Renkaan suurin halkaisija on 13,5 m ja leveys 30 - 50 cm vaihdellen sen eri osissa. Se ei ole säännöllinen (katso piirrosta) ja sen sisälläkin on pieniä ympyränkaaria.

Omituista on, että renkaan sisäpuolella kasvaa suurehko pajupensas (korkeus yli 2,5 m). Se on terveen näköinen muutoin paitsi jäljen kohdalta, missä se on harvempi ja hieman vaurioituneen näköinen, suurin osa vuosikasvaimista on poikki. Mahdollisesti hirvi on syönyt niitä. Ihmeellistä kyllä muissa paikalla kasvavissa pensaissa ei näy samanlaisia

VILPPULAN VALOIMION
vaurioita. Paikalla oleva heinähaasia on jäljen kohdalta painunut kasaan. Siinä ei näy väkivallan merkkejä, joten ei voitane väittää sen särkyneen lentolautasen kosketuksesta, ainoastaan voidaan epäillä. Maassa ei näy painautumia. Jäljen kohdalla on vajaat 10 kuollutta kuusentainta. Eräässä, joka sijaitsee aivan jäljen reunalla, on tämän vuotista kasvua noin 5 cm latvassa ja jäljen ulkopuolelle jääneissä oksissa. Taimen loput osat ja muut kuolleet taimet ovat edelleen silmuasteella.

Renkaan alueelta otetusta maanäytteestä suoritettu analyysi ei osoita mitään epänormaalia radioaktiivisuutta. Näytteestä löydettiin luonnonkalium-40. Kuolleiden ruohojen alla renkaan alueella aivan maan pinnalla on kellanvaalea noin 1 cm paksuinen kalvo, joka muistuttaa sämiskää. Mikroskooppiko-keessa se osoittautui sienirihmastoksi. Erään eläinbiologin mielestä se poikkeaa tavanomaisesta ensinnäkin runsautensa puolesta ja toiseksi: siitä

ei löytynyt lainkaan rihmojen haarautumista, mikä taas on tyypillistä tavalliselle sienirihmastolle.

Paikalla kävi myös englantilainen UFO-tutkija, Mr. Anthony Brooke, joka otti mukaansa näytteitä tarkempia laboratoriotutkimuksia varten. Lähinnä kuusista päätellen kasvien kuolema on sattunut varhain keväällä.

Onko jälki laskeutuneen UFO:n jättämä? Tutkimukset ovat vielä kesken.

GAMMASÄTEILY MITATTU NA-J-KITEELLÄ
JA MONIKANAVAANALYSAATTORILLA

2,5 kg näytteitä

Radioaktiivisuus mitattu 15.10.69 10 min.

Mitään epänormaalia radioaktiivisuutta ei havaittu
B. Palmu

100000
PULSSEJA
/10 MIN.

10000

1000

100

10

SÄTEILYN INTENSITEETTI

SÄTEILYN ENERGIA

LUONNON KALIUM-40
1460 keV

NÄYTE

NORMAALI
TAUSTA

320

640

960

1280

1600

1920

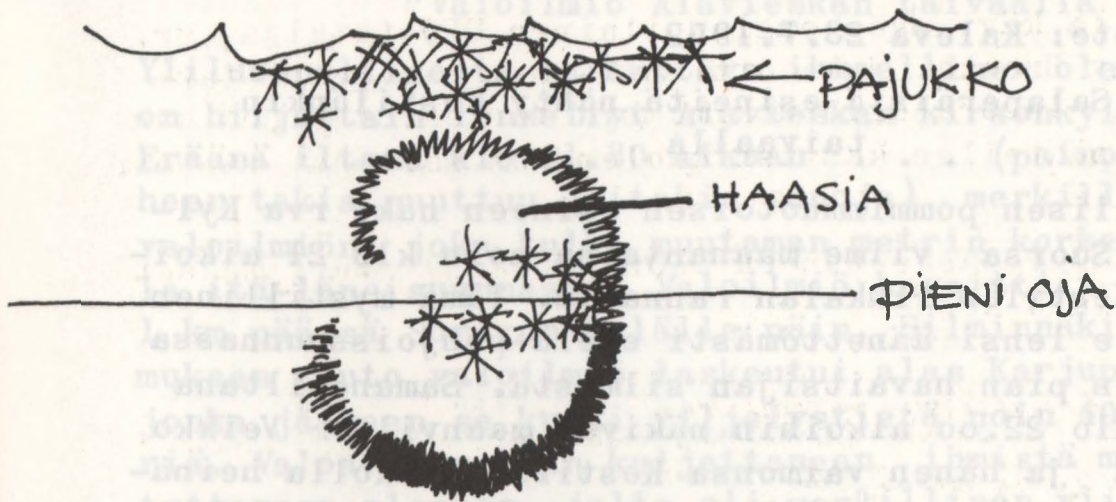
2240

kiloelektronivoltteja

↖ P

✓

VILPPULAN VALOILMIÖN LENTOSUUNTA

HAVAINTOJA VUOSINA 1952 - 1954

Vuosien 1952 ja 1954 välisenä aikana tehtiin yleensä paljon UF0-havaintoja eri puolilla maapalloa ja vuoden 1954 UF0-aalto näyttää keskittyneen tällöin osaksi Ranskaan, mutta myös Suomessa tehtiin useita mielenkiintoisia havaintoja. Suoritin viime kesänä Oulun UF0-kerhon jäsenen Antti Juntusen kanssa tutkimuksen oululaisien sanomalehtien Liiton ja Kalevan arkistoissa ao. lehtien suostumuksella. Liitto-lehdestä kävimme läpi puoli vuosikertaa ja Kalevasta koko vuosikerran. Myös eräitä poimintoja vuodesta 1952 on osoittamassa, että vanhat havainnot ovat yhtä mielenkiintoisia kuin nykyajan havainnotkin. Ja eräessä mielessä 20 - 15 vuoden takaisilla havainnoilla on suuri merkitys, koska maapallon ilmatilassa ei liikkunut silloin ainuttakaan satelliittia ja sääpallojakin oli liikkeellä huomattavasti vähemmän. Vuoden 1954 Liiton vuosikerta suo-

rastaan vilisee lentäviä lautasia koskevia uutisia. VIMANAN palstoilla niitä kaikkia ei voi käsitellä, esitänkin tässä muutamia merkillisimpiä havaintoja, jotka ovat UFO-ilmiöiden kaltaisia.

Uutisote: Kaleva 23.7.1952

" Salaperäisiä esineitä nähty Kestilänkin taivaalla

Ihmeellisen pomminmuotoisen esineen näki rva Kylvikki Suorsa viime maanantaina noin klo 21 aikoihin Kestilän Pihkalan rannalla. Tämä mystillinen kappale lensi äänettömästi etelä-pohjoissuunnassa häipyen pian havaitsijan silmistä. Samana iltana noin klo 22.00 aikoihin näkivät maanvilj. Veikko Nevala ja hänen vaimonsa Kestilän kirkolla heinäpellolta palatessaan kokonaisen pommiryhmän, jossa oli kolme outoa esinettä. Ne etenivät melko hitaasti ja muodostivat ryhmän, jossa kaksi kulki edellä ja yksi jäljessä. Mitään ääntä niistä ei kuultu."

Ja edellisen lehtiutisen vieressä oli toinen uutinen:

"Lentävä Lautanen lensi Tyrnävän yli

Maanantai-iltana klo 21.30 maissa havaitsivat eräät henkilöt Tyrnävän Ängeslevällä taivaalla lentävän kirkkaasti hehkuvan esineen. Esineen huomasi Veikko Markus, joka oli sisällä yhdessä vaimonsa kanssa. He molemmat huomasivat esineen lentävän suurella nopeudella länteen päin, mutta mitään ääntä he eivät voineet kuulla, koska olivat sisällä ja radio soi.

Noin 4 km päässä Markuksen asunnosta huomasi esineen samalla aikaa Toppisen 11-vuotias poika Juha, joka oli ulkosalla. Esine oli hänen mielestään metrin pituinen ja syöksi tulta jäljessä. Se ilmestyi koillisesta ja katosi länteen. Juha-poika oli säikähtänyt äkkiä ilmestynyttä ilmiötä, joka korkealla ylitti taivaan. Näiden silminnäkijöiden väittämän mukaan kyseessä ei olisi tähdenlento."

Seuraava merkillinen uutinen on julkaistu Liitossa v. 1954:

Uutisote Liitto 10.11.1954

"Valoilmiö Alavieskan taivaalla

Yliluonnolliselta vaikuttava ihmeellinen olento on hiljattain lennellyt Alavieskan kirkonkylässä. Eräänä iltana klo 21.30 aikaan . . . (painovirheen takia puuttuu joitakin sanoja) merkillisen valoilmion, joka kulki muutaman metrin korkeudella itä-länsisuunnassa. Valoilmiö havaittiin noin 1 km päässä Someron-kylälle päin. Silminnäkiäjien mukaan outo valoilmio laskeutui alas Karjuperällä, jonka jälkeen se kulki viljelystietä noin 400 metriä. Valoa kerrotaan kuljettaneen ihmistä muistuttaneen olennon, jolla oli merkillinen viitta päällään. Metsän laitaan saavuttuaan olento kohosi ilmaan valon avulla ja liiteli puiden latvojen tasalla kadoten näkyvistä metsän taakse.

Tämän yliluonnollisen olennon ovat useatkin eri henkilöt nähneet. Tiedossa ei ole mikä valoilmion on aiheuttanut. Mätäkuu on ollut ja mennyt tältä vuodelta, eikä suuressa maailmassakaan ole hiljattain tavattu lentäviä lautasia, taikka muiden taivaankappaleiden asukkaita, jotka nyt lienevät käyneet Alavieskalaisia tervehtimässä."

Kaleva 21.12.1954:

"Outo valoilmio Helsingissä

Helsingin Kulosaarella näkyi sunnuntaina iltapäivällä klo 16.30 maissa outo valoilmio. Otavan tähtikuvioista Pikku-Otavaan päin liikkui hyvin korkealla kellertävä, punakeltaista lähentelevä valopallo. Se oli näkyvissä runsaat puoli minuuttia, sitten valo äkkiä leimahti ainakin kaksi kertaa kirkkaammaksi ja jatkoi nyt huomattavasti pienentyneenä matkaansa. Kaikkiaan valopallo oli näkyvissä toista minuuttia. Fil.tri Pentti Kalaja kertoi US:lle, että valopallo muuten voisi olla meteoriitti, mutta meteoriitti näkyi leimahduksesta korkeintaan 10 sekuntia."

Useat niistä havaintouutisista, joita löysimme 15 vuoden takaisista lehtivuosikerroista, oli varustettu otsikolla "lentävä lautanen" nähty jossakin, vaikka kyse saattoi usein olla kokonaan muusta kuin "lautasesta". Vasta luettuaan tekstin voi tehdä tiettyjä johtopäätöksiä, esim. UFO-ilmiön yleinen säännöllisyyksiä noudattava käyttäytymismetodiikka. Näitä vanhoja havaintoja on enää vaikea tarkistaa, on vain luotettava siihen, että merkillisten havaintojen osalta ihmiset valtaosalta kertovat tapaukset niin kuin ovat sen kokeneet. Aistivirheet, liioittelu ja uutisen värittyminen lehtien toimituksissa on sitten toinen juttu.

Matias Päätalo

HAVAINTOJA HELSINGIN JOLLAKSESSA

Markku Turunen (ikä 21 v.):

Tapaus I.

Lauantaina 4.10.1969 ajoimme veljeni kanssa autolla klo 23.20 maissa Vuosaarella Helsingissä, pysäköimme auton ja istuimme siinä katsellen taivaalle, kun yhtäkkiä huomasimme punaista ja sinertävää valoa välkkyvän "tähdessä". Se oli kooltaan hieman suurempi kuin suurin taivaalla näkyvistä tähdistä. Aluksi näytti siltä kuin se olisi ollut paikallaan, mutta sitten se näytti liikkuvan pois päin ja taas tulevan takaisin. Tämä tapahtui pari kolme kertaa, sen jälkeen "tähti" hävisi näkyvistä. Koko näkyvissäoloajan se siis välkkyi punaista ja sinertävää valoa.

Tapaus II.

Maanantaina 6.10.1969 lähdin kotoani (Jollas, Helsinki) noin klo 20.30 pikkusiskoni kanssa talomme lähistölle valokuvaamaan tähtiä. Olin saanut uuden kameran: Exakta Mayer 200 mm teleobjektiivilla. Filmi oli Kodak 31 din. musta-valkoinen. Kuvauspaikka oli noin 100 metrin päässä talosta oleva pimeä tie. Tien vieressä on avara paikka, jalkapallokenttä. Silmäillessäni taivaalle löytääkseni sopivan kuvauskohteen huomasin samalla tavalla välkyvän "tähdän" kuin tapauksessa I kertomani. Suuntasin kameran linssin tuota tähteä kohti, kehoitin sisartani hakemaan kotoa veljeni ja heidän saavuttuaan ryhdyin ottamaan kuvia "tähdestä". Valotin noin 2 minuuttia ja otin ensimmäisen kuvan. Minulla oli taskulamppu mukana voidakseni pimeässä säätää valotusaukot ym. Silloin juolahti mieleeni että voisin koettaa antaa merkkejä lampullani saadakseni varmistetuksi, oliko kuvaukseni kohde todella tähti. Tässä mielessä rupesin antamaan valomerkkejä sytyttämällä ja sammuttamalla lamppua lyhyin katkoin. Tällöin kaikki kolme havaitsimme "tähdestä" tulevan vastaan samanlaiset valomerkit. Tässä vaiheessa "tähti" laskeutui hitaasti alaviistoon oikealle, pysähtyi ja lähetti taas valomerkkejä. Kehoitin veljeäni ja sisartani ajattelemaan voimakkaasti, että mikäli se on UFO, niin tulisi lähemmäksi. Kohdistin samalla kameran uudelleen ja pidin samalla huolta, että maisema tuli tunnistuspisteeksi. Kun kamera oli laukaisuvalmis, lähetin lampulla valomerkkejä kuten aikaisemminkin ja otin kuvan valottamalla noin 2 - 3 minuuttia. "Tähti" antoi valomerkkejä ja laskeutui sen jälkeen alaspäin sik-sak liikkeellä ja pysähtyi taas. Nyt oli "tähti" joutunut sähköpylvään taakse, joten minun oli suunnattava kameran linssi uudelleen oikealle päin saadakseni kolmannen kuvan. Lähetin taas merkkejä lampullani ja sain niihin vastauksen "tähdestä". Nyt laukaisin kameran kolmannen kerran valottamalla kuten aikaisemmillä kerroilla. Nyt oli "tähti" ehtinyt laskeutua puiden latvojen tasalle ja hävisi näkyvistä.

Yllä oleva kolmen kuvan sarja on tapaus II:sta.
Alla oleva sarja on tapaus III:n kuvauksesta.

Tapaus III

Sunnuntaina 12.10.1969 klo 20.30 lähdin ulos
katselemaan tähtitaivasta ja löysin ilokseni saman

vilkuvan "tähdän", nyt vaan hieman enemmän vasem-
malla ja korkeammalla kuin edellisellä kerralla.
Juoksin heti sisälle hakemaan kameraani ja samalla
kehoitin toveriani, joka oli käymässä luonani, tule-
maan mukaani. Pikkusiskoni tuli myös ulos. Ryhdyin
taas valokuvaamaan ja asetin kamerani alustan suun-
nilleen samalle kohdalle kuin edellisellä kerralla. →

← 6

← 5A

← 5

← 4A

← 4

← 3A

← 3

Nyt minulla oli 16 din. filmi, joka vaatii pitemmän valotusajan. Saatuani kameran filmauskuntoon ja "tähdän" tähtäimeen otin ensimmäisen kuvan valottamalla noin 5 minuuttia. Sen jälkeen ryhdyin antamaan lampullani valomerkkejä siten, että piirsin lampulla ympyränkehää. Pyöritettyäni lamppua noin viisi kertaa jäin odottamaan vastausta. Vastaus tuli siten, että "tähti" liikkui muodostamalla ympyrän noin kaksi kertaa. Sen jälkeen se liikkui edestakaisin oikealle ja vasemmalle, sitten se liikkui ylös ja alas kohtisuoraan. Nyt otin toisen kuvan ja annoin sen jälkeen ympyrämerkkejä lampullani ja sain vastauksen samalla tavalla kuin aikaisemmin. Koko ajan "tähti" liikkui alaviistoon oikealle ja kiirehdin ottamaan mahdollisimman monta kuvaa ennen sen häviämistä näkökentästä. Otin kaikkiaan noin viisi kuvaa. Tämän jälkeen siirryimme noin 500 metrin päässä olevalle kalliolle. Täältä näimme "tähdän" oikein hyvin ja annoin sille valomerkkejä, ympyröitä, kolmioita, keinumista, vilkuttamista. "Tähti" antoi kulloinkin vastauksen suorittamalla vastaavan muotoisen liikkeen. Otin aina välillä kuvan, kaikkiaan ehkä kolme. Tähti hävisi nyt metsänreunan taakse. Menimme autoon ja lähdimme ajamaan "tähdän" katoamissuuntaan. Kun emme löytäneet mitään sopivaa kuvauspaikkaa, emmekä nähneet "tähteä" palasimme kotiin noin klo 22. Toverini lähti kotiinsa ja minä olin aikeissa mennä nukkumaan, kun vielä vilkaisin ikkunasta taivaalle. Silloin näin "tähteni" lentävän huimaavaa vauhtia kohtisuoraan alaspäin ja pysähtyvän paikalleen. Huusin veljiäni katsomaan ja ainakin toinen heistä näki "tähdän", joka taas lähti liikkeelle ja katosi suurella nopeudella näkökentästä. Puin nopeasti ylleni, otin kamerani ja lähdin ulos samalle paikalle, josta aikaisemmin samana iltana olin valokuvannut "tähteä". En kuitenkaan nähnyt sitä missään. Käännyin ympäri yhä etsien sitä ja silloin näin sen Ison Otavan ja Pienen Otavan välillä. Annoin merkkejä lampullani ja sain niihin vastaukset. Otin neljä kuvaa, jonka jälkeen "tähti" oli liikkunut taas alaspäin ja hävinnyt näkyvistä.

* Opettaja Reino Lehmusvaara ja hänen tyttärensä Elise muistelevat jännittävää elämystään.

”Lentävä lautanen” Neljän tuulen tiellä

★ ★ Opettaja Reino Lehmusvaaran ajassa tyttärensä Elisen kanssa 1. 10. Muoniosta kotiinsa Palojoensuuhun he saivat molemmat kokea Sonkamuotkan ja Aijäjoen välillä elämyksen, jollaista useimmat sodatkin läpäissyt Reino Lehmusvaara sanoo ensimmäistä kertaa kokemansa. Noin vaikuttava ja jollakin tavalla suorastaan ahokeeraava elämys oli. Asianomaisten kertoman tapaus oli seuraavanlainen:

R. L.: Kello 22.15 (ajan tarkistin myöhemmin) oltessamme noin neljäntoista kilometrin päällä Palojoen kylästä, huomasin tien

vasemmalla puolella maasta nousevan valon. Tuulliasin vasemmasta kulmasta katsottuna se näytti tulenväriseltä. Myöhemmin, vasemmasta sivullekkunasta vilkaisuna, se oli jo noussut 10 metrin korkeudelle ja oli nyt valkoinen väriltään. (Vuosi sitten näimme samollia seuduilla, tien toisella puolella, Sonkavaaran pohjoispäässä, laskeutuvan valolampin, jonka korkeus oli noin kolme metriä). Auton pysäyttämiseajatus tuli mieleen vasta noin kilometrin ajettuumme, jolloin vasta rupeesimme tyttäreni kanssa keskustelamaan nähdyn johdosta.

Elise (20, ylioppilas): Näin isän vetäytyvän äkkiä taapäin hänen katsoessaan vasemmalle, ja

luulin, että sieltä on tulossa poroja. Huomasin samalla noin viiden metrin korkeudessa nykykäytävään ylöspäin kohoavan valotilmiön. Sen muoto oli lähinnä vinoneliö, jonka sivut olivat kaartuneet sisäänpäin. En kyennyt pitkäään aikaan puhumaan mitään, ennenkuin sitten vähitellen kumpikin rupesimme sulamaan jähmytyksestäämme.

R. L.: ”Palojoensuun kohdalla, 8 kilometrin päässä Ruotsin puolella on Paittasjärven kylä, jonka asukkaat väittävät nähneensä järven jäällä jaloilla seisovan pyöreän ja äkkikunnilta varustetun laivan.”

Tapausta eivät sen kokijat kommentoi millään tavalla. Se antaa vain oman, mystillisen lisänsä ufo-kokemusten kirjajaan sarjaan. (V. K.)

Överfatta

HAVAINTO VAAJAKOSKEN JANAKASSA

Keskiviikkona lokakuun 8 päivänä klo 20.30 kuuden vaajakoskelaisen pojan (ikä 13 - 16 v.) seisoksellessa metsäisellä kankaalla noin 60 metrin etäisyydellä asuntoalueesta he näkivät taivaalla etelän suunnassa kirkkaan valoilmion. Se oli kolmion muotoinen, terävä kärki alaspäin, noin 30° horisontin yläpuolella. Valoilmio nousi hiljaa ylöspäin ja hävisi. Hetken kuluttua pojat näkivät kaakon suunnassa noin 180 metrin päässä kirkkaan pallonmuotoisen valon, joka oli noin 4 metrin korkeudella maan pinnasta. Sen halkaisija oli noin 3 - 4 metriä. Mitään ääntä ei siitä kuulunut. Ilmio kesti vajaan 10 sekuntia, sitten valopallo hävisi siten, että se ikäänkuin sammui paikalleen. Pojat kokivat voimakkaan pelon tunteen. Paikkaa tutkittiin seuraavana päivänä yhdistyksemme jäsenen Toivo Laitisen toimesta ja silloin löydettiin maasta pyöreitä painautumia halkaisijaltaan noin 1,5 metrin alueella. Painautumat olivat parittain, väli n. 20 cm, syvyys 5 - 10 cm, halkaisija 5 - 6 cm. Painautumia oli kaikkiaan neljä paria. Mainittakoon, että havaintopaikan läheisyydessä kulkee voimalinja 83 metrin etäisyydellä.

Kanavuoren asuntoalueella - noin 3 km edellä mainitusta havaintopaikasta - näki rouva Anja Rantanen miehensä kanssa asuntonsa ikkunasta lokakuun 8 päivänä klo 20.30 kirkkaan valopallon kulkevan taivaalla. Kertojan mukaan se oli noin kuun kokoinen.

Seuraavana päivänä 9.10. klo 19,35 havaitsivat samat vaajakoskelaiset pojat taivaalla "oudosti" liikkuvan suuren tähden kokoisen valon. Se teki edestakaista liikettä ja jonkun ajan kuluttua siitä erkani kaksi valopalloa, jotka hävisivät kumpikin omalle taholleen.

ILTA-SANOMAT

N:o 231 — 1969

TIISTAINA LOKAKUUN 7. PNA

50 p (sis. lvv)

Jokioisten observatorion johtaja:

"Valoilmiö ei ole UFO vaan epätavallinen rakettikoe"

Toisena yönä nähty epätavallinen valoilmiö ei Jokioisten observatorion johtajan, tohtori Pentti Järven mukaan ole meteori, ilmakehään putoava satelliitti, enempää kuin ohjuskaan. Tehtyjen havaintojen mukaan ilmiö vaikuttaa lähinnä erittäin epätavalliselta rakettikokellulta. Järvi ei usko ilmiön olevan

myöskään UFO:n.

— Kysymykseen tulee lähinnä maata kiertävältä radalta lähetetty ulkoavaruuteen suuntautuva raketti, mutta sen pitkä havainnointiaika viiltää johonkin ennalta tuntemattomaan kokeeseen, sanoo Järvi.

Liitto 23.10.69

Ei muita

valokuvia

■ Revontulitutkimusta oli lokakuun 6:n päivän vastaisena yönä Suomessa suorittamassa ainoastaan Sodankylän observatorion kamera. Ivalon ja Utsjoen revontulikamerat olivat tuona hetkenä epäkunnossa ja Oulussa kuvausta suorittava kamera puolestaan pilvisyyden takia poissa käytöstä.

Filmien perusteella voidaan päätellä, että raketti oli kuvanottohetkellä vasta "alkukorkeuksissaan": se oli laukaistu joitakin hetkiä aikaisemmin. Suomessa havaittua "häikäisevän kirkasta valoa" oli lisäämässä se, että menossa oli ilmeisesti raketin toinen laukaisuvaihe.

Ei aikaisemmin

kuvattu Suomessa

■ Suomessa ei tietävästi ole koskaan aikaisemmin onnistuttu valokuvaamaan suuren kantorakentien lentoa alkukorkeuksissa. Revontulikamerat tosin ovat ottaneet valokuvia eräistä Kiiirunasta, Pohjois-Ruotsista, lähetetyistä alempien ilmakehien pienoisoraketeista.

Revontulikamerat ovat olleet käytössä vuodesta 1957 lähtien mm. Sodankylässä.

Oudot valoilmiöt jatkuvat Riihimäellä

Oudot valoilmiöt jatkuvat Riihimäen taivaalla. Tiistai-iltana nähtiin jälleen pilvien alapuolella liikkuvan voimakkaasti kohiseva punainen esine. Taivaalla leiskuivat violetille vivahtavat revontulet.

Esinettä on arvailtu avaruuseromuksi, meteoriitiksi ja sähkömagneettiseksi kokeiluksi. Ilmiölle oli useita silminnäkijöitä. Esine kulki länsi-itä suunnassa.

Täsmälleen samanlainen outo punertava esine nähtiin tätä ennen perjantaina.

Marsissa ja kuussa elämän merkkejä

Pasadena, Kalifornia, 7. 8. (Reuter) Eräs Pasadenan avaruuslaboratorion tiedemies sanoi torstaina Mariner-7:n ottamien kuvien paljastavan, että Marsissa saattaa olla jonkinlaista elämää.

Tiedemies sanoi avaruusaluksen havainneen Marsin etelänavan yläpuolella kaasuja, jotka saattavat olla merkkejä jonkinlaisesta elämästä planeetalla. Tri George Pimentel sanoi kaasujen olevan metaania ja ammoniakki-kaasua, jotka ovat maan elämän kehityksen perustekijöitä.

Mariner-7 havaitsi kaasut Marsin etelänavan jääalueen yläpuolella, kertoi tri Pimentel Pasadenassa pidetyssä lehdistötilaisuudessa. Hän mainitsi havainnon olevan "erittäin mielenkiintoinen" lisäen kuitenkin, ettei hänellä ole toistaiseksi minkäänlaista käsitystä näiden kaasujen alkuperästä. Hän mainitsi, että kaasut ovat voineet syntyä ei-biologisin keinoin kuten esim. tulivuoren purkauksien yhteydessä tai sitten biologisin keinoin.

"Kukaan ei voi kuitenkaan vastustaa arveluja, että kaasujen alkuperä olisi biologi-

nen", hän sanoi. Hän mainitsi edelleen infrapuna-spektrometrin havainneen jääreunan Marsin etelänavan seuduilla sekä hiilidioksiidi-kaasua sisältävän pilven tämän reunan yläpuolella. Hän sanoi pilvien mahdollisesti suojelevan Marsin etelänapa-alueita auringon tuhoavilta ultraviolettisäteiltä.

New York Timesin mukaan Nasa-lähteet kertoivat torstaina Pasadenassa, että kahden kuupölynäytteen analyysissä on löydetty merkkejä orgaanisista aineista. Apollo-11:n astronauttien kuusta tuomia näytteitä Houstonissa tutkivat tiedemiehet ovat haltioituneita, sillä havainnot merkitsevät sitä, että orgaanisten eli elimellisten ainesten yhdistysmisprosesseja, jollaisia tapahtuu elävissä organismeissa, on tapahtunut myös kuussa.

Prof. J . O k s m a n :

● LÄHIAVARUUDEN VALOILMIÖISTÄ
(Esitelmä Oulun UFO-kerhossa 21.4.1969)

UFO:t ja ILO:t

Varsinkin viime vuosina on eri puolilla maapalloa havaittu tai väitetty havaitun monenlaisia tunnistamatta jääneitä lentäviä esineitä (unidentified flying objects = UFOs), monet näistä ovat olleet valoa säteileviä. Seuraavassa en kuitenkaan käsittele UFO:ja, vaan sellaisia lähiavaruuden valoilmiöitä, joiden alkuperä on tunnettu. Haluaisin antaa niille tässä nimen "tunnistettu valaiseva kohde" = identified luminous object = ILO. Toivon, että antamieni selvitysten perusteella edes muutama UFO muuttuu ILO:ksi.

Lähiavaruudella tarkoitan seuraavassa lähinnä maan ilmakehän alaosaa muutaman sadan kilometrin korkeuteen saakka. Tarkasteltavien valoilmiöiden joukosta jäävät siis pois mm. kuu sekä aurinko ja muut tähdet kiertolaisineen. Toisaalta myös maan pinnalla esiintyvät valoilmiöt, harvinaisimpia lukuunottamatta, jäävät tarkastelun ulkopuolelle. Tarkasteltavat ilmiöt ovat toisaalta luonnossa ilman ihmisen tai hänen laitteidensa vaikutusta esiintyviä, toisaalta inhimillisen toiminnan tuloksia.

Luonnon valoilmioit

Kaikille lähiavaruudessa esiintyville luonnon valoilmioille on yhteistä se, että ne ovat jollakin tavalla riippuvaisia ilmakehästä: niihin vaikuttaa joko sää tai ilmakehän osaset kappaleiden ja säteilyn tielle osuessaan.

Aloittakaamme tähtitieteen alaan kuuluvalla ilmiöllä, nimittäin meteoreilla tai tähdenlennoilla. Niissähän johonkin taivaankannen kohtaan ilmestyy tähdenkaltainen kohde, joka piirtää muutamassa sekunnissa tai sekunnin murto-osassa taivaalle kaaren ja häviää. Toisinaan havaitaan useampia ohjelmanumeroita: räjähdyksiä, jakautumista useampaan osaan sekä nopeuden- ja kirkkaudenmuutoksia. Harvoin osa alkuperäisestä materiasta pääsee maanpinnalle asti; silloin puhutaan meteoriiteista. Meteorit ovat yleensä pieniä, keskimäärin millimetrin läpimittaisia. Syöksyessään ilmakehään ne törmäävät ilmamolekyyleihin, jolloin ne kuumenevat ja höyrystyvät. Samalla ilmamolekyylit ja meteorista höyrystyneet molekyylit virittyvät, joten ne pystyvät säteilemään valoa perustilaan palatessaan. Tätä valoa havaitaan meteorin kulkutiellä herkillä instrumenteilla vielä useita minutteja, jopa tuntiakin myöhemmin. Höyrystyminen tapahtuu noin 100 km:n korkeudessa, ja tähdenlennon pituus on keskimäärin 20 km. Jos meteori on tarpeeksi iso, se ei ehdi höyrystyä kokonaan ennen tunkeutumistaan syväälle ilmakehään, jossa sen eteen muodostuu sitä voimakkaasti jarruttava ilmapatja. Tällöin meteori saattaa kuumentua niin voimakkaasti, että se räjähtää. Suurin osa meteoreista on sporadisia, satunnaisia, mutta väliin maan rata leikkaa meteoriparven, jolloin tähdenlentoja nähdään runsaasti. Muutamat parvet tavataan toistuvasti samaan aikaan joka vuosi.

Myös kuuttomana, kirkkaana yönä taivaankansi on heikosti valaistu, vaikka tähdet itse jätetään luvusta pois. Syynä on osaksi ns. eläinratavallo, joka johtuu auringon valon siroamisesta avaruuden pölystä,

70 - 90 kilometrin korkeudella. Niissä on joko
osaksi tietysti tähtien ympäristöön antama valais-
tus, mutta suurimmaksi osaksi auringon päivän kulu-
essa ilmakehän osasille antama viritysenenergia, joka
osasten (lähinnä happiatomien, typpimolekyylien ja
hydroksyyliiryhmien) palatessa perustilaansa vapau-
tuu heikkona valona.

Huomiota herättävimpiä yöllisistä valoilmiöistä ovat
epäilemättä ajoittain esiintyvät revontulet. Niiden
alkusyynä on auringossa sattunut purkaus, jonka an-
siosta auringon jatkuvasti säteilemän hiukkasvirran,
ns. aurinkotuulen, voimakkuus kasvaa. Tämä puoles-
taan aiheuttaa sen, että maata ympäröivästä magneet-
tionkalosta, magnetosfääristä tunkeutuu maan napo-
jen lähelle ilmakehään varattuja hiukkasia, elektro-
neja ja protoneja. Nämä hiukkaset törmäävät ilmaosa-
siin ja virittävät näitä, ja perustilaan palaaminen
aiheuttaa taaskin näkyvän valoilmiön, tällä kertaa
revontulen. Revontulen yleisin esiintymiskorkeus on
n. 110 km. Valo on tavallisimmin keltaisenvihreää,
mutta myös punaista väriä tavataan. Revontulimuotoja
on mitä moninaisimpia, mutta ne voidaan jakaa muuta-
maan pääryhmään: rauhalliset kaaret, nauhat, verhot,
koronat, diffuusit pinnat ja sykkivät revontulet.
Yleensä muodot seuraavat toisiaan järjestyksessä,
jos havaintoja tehdään tietyssä paikassa. Revontulia
esiintyy taajimmin, ns. revontulivyöhykkeillä, jotka
ympäröivät maan magneettisia napoja. Esimerkiksi
pohjois-Suomessa revontulia nähdään varsin usein.
Esiintymistäajuudella on noin 11-vuotinen jakso,
joka lankeaa yksin auringonpilkkujaksojen kanssa.

Säähän liittyy mitä erilaisimpia valoilmiöitä. En
käy tässä käsittelemään normaaleja pilvimuotoja,
sensijaan muutama sana on paikallaan kahdesta har-
vinaisemmasta pilvityypistä, helmiäispilvistä ja va-
laisevista yöpilvistä. Helmiäispilvet ovat harvinais-
sen korkealla, 20 - 30 kilometrin korkeudella, esiin-
tyviä pilviä. Ne herättävät huomiota monivärisyydel-
lään ja sillä, että ne ovat suuren korkeutensa takia
näkyvissä myös jonkin aikaa auringonlaskun jälkeen.
Valaisevat yöpilvet esiintyvät vielä korkeammalla,

70 - 90 kilometrin korkeudella. Niissä on joko tulivuorenpurkauksista (kuten Krakataun purkauksesta v. 1883) tai meteoreista peräisin olevaa materiaa jääkiteiden ytiminä. Näiden pilvien väri on hopean- tai sinertävänvalkoinen, ja niitä havaitaan parhaiten kesäöisin korkeilla leveysasteilla.

Sateenkaari on tietysti jokaiselle tuttu valoilmio. Vähemmän tuttua lienee, että se noudattaa varsin tarkkaa esiintymiskaavaa: Kaaria on yksi tai kaksi samankeskistä, keskipisteenä on auringon vastapiste, joka on auringosta havaitsijan silmien kautta vedetyllä viivalla. Sisemmän sateenkaaren (pääkaaren) kulmaetäisyys vastapisteestä on 42° (punainen) ... 40° (violetti), ulomman (sivukaaren) 51° (punainen) ... 55° (violetti). Kaaret syntyvät auringonvalon heijastuessa kerran tai kaksi kertaa sadepisarossa. Värikkäimmät sateenkaaret aiheutuvat suurista pisaroista, pienissä pisaroissa värit usein sekaantuvat, jolloin syntyy valkoinen sateenkaari. Sateenkaarten reunoissa esiintyvät toistuvat väriraidat johtuvat taipumisilmioista. Harvoin voi kuunkin valo aiheuttaa sateenkaaren; sen väri on tällöin tavallisesti valkoinen.

Sateenkaaria harvinaisempia ovat rengas- ja seppeleilmiöt. Rengasilmiot syntyvät valon taittumisen ja heijastumisen ansiosta tietynlaisissa jääkiteissä. Renkaita nähdään sekä auringon että kuun ympärillä tavallisesti kaksi, näistä sisemmän säde on 22° , ulomman 45° . Samaan ryhmään kuuluvat vieriauringot, joiden kulmaetäisyys auringosta vaihtelee auringon korkeuskulman mukaan 22° :esta ylöspäin ja jotka saattavat jopa heittää varjon, ja zenitinympäryskaari, joka on kirjava, sateenkaarta muistuttava, zenitiä ympäröivä kaari. Neulas- tai prismakiteet, jotka putoavat maahan vaakasuorassa asennossa, aiheuttavat auringon molemmiin puolin valopatsaat, jotka ulottuvat jopa 30° aurinkoa korkeammalle; parhaiten

ne nähdään auringon ollessa matalalla. Harvinaisia muotoja ovat vasta-aurinko ja vierivasta-aurinko, jotka esiintyvät samalla korkeudella kuin aurinko, mutta 180° ja 120° kulmaetäisyydellä siitä. Renkaita saattaa esiintyä myös viimeksi mainittujen ympärillä.

Seppelimiöiden syntyyn vaikuttaa yksinomaan valon taipuminen aivan pienien keskenään yhtäsuurien sadepisaroiden, jääkiteiden ym. hiukkasten vaikutuksesta. Ulkonäöltään nämä ilmiöt ovat kuin auringon tai kuun tai niiden vastapisteiden välittömään läheisyyteen muodostuneita värillisiä kehiä. Silloin kun ne ovat auringon tai kuun ympärillä, niitä kutsutaankin kehiksi. Jos ne taas muodostuvat jommankumman taivaankappaleen vastapisteeseen ympärille, jolloin katsoja näkee ilmiössä itsensä kehien ympäröimänä, ilmiötä kutsutaan sumuvarjoksi, gloriaksi. Glorian näkee usein lentäessään lentokoneessa pilvien yläpuolella: lentokoneen varjo pilvien yläpinnassa on värillisten renkaiden ympäröimä.

Myös salammat ovat säähän liittyviä huomiota herättäviä valoilmiöitä. Nehän ovat kirkkaita sähkönpurkauksia joko pilvestä toiseen tai pilvestä maahan. Seuraavat salamamuodot erotetaan: viiva-, pinta-, helminauha- ja pallosalama. Viivasalama on yleisin salamanmuoto ja muistuttaa kartalle piirrettyä jokea sivujokineen. Pintasalamassa sähkö purkautuu tasaisesti viuhkan tavoin pilven eri puolilta. Helminauhasalama on saanut nimensä siitä, että se näyttää muodostuvan nopeasti eteenpäin hyppelehtivistä valopisteistä. Pallosalamat (niiden olemassaoloon jotkut tutkijat suhtautuvat epäillen) saattavat kulkea pitkin omituisia ratoja pallonkaltaisena valoilmiönä ja särkeä kulkiesaan esineitä ikäänkuin valikoiden. Salaman kesto-aika on lyhyt, tavallisesti muutamia tuhannesosa sekunteja, mutta silmä tajuaa ne pitempänä.

Kaukana olevasta ukkosilmasta näkyviä salamanvä-

lähdyksiä, joihin ei tavallisesti pitkästä matkasta johtuen liity ääntä, sanotaan elosalamoiksi tai kalevantuliksi.

Viimeisenä luonnon valoilmiöiden ryhmään kuuluvana mainittakoon tässä kangastukset. Nehän johtuvat valon taipumisesta joko ylös- tai alaspäin ilman pystysuorasta lämpötilaerosta johtuen. Esimerkiksi jäidenlähdön aikaan, jolloin veden pinta on kylmä ja ilma lämmin, kaukaiset saaret ja rannikot näyttävät kohoavan ilmaan. Kaukaisista esineistä voidaan nähdä myös ylösalaisia kuvia joko alkuperäisen esineen ylä- tai alapuolella.

Ihmisen aiheuttamat valoilmiöt

Erilaisiin inhimillisiin toimintoihin kuuluu valo- ilmiöitä joko olennaisina tai epäolennaisina osina.

Monet muistavat varmaan vielä sota-ajalta ilmatorjuntaan kuuluvat valonheittimet. Niillähän saatiin aikaan usean kilometrin korkeuteen ulottuva kapea valokeila, jolla pyrittiin löytämään viholliskoneita. Näin rauhan aikana valonheittäjiä käytetään pääasiassa julkisten rakennusten valaisemiseen, mutta osa valosta suuntautuu tietysti korkeammallekin. Myös autojen valonheittimet suuntautuvat jyrkissä ylämäissä varsin korkealle taivasta kohti.

Sotaan kuuluvat myös valoammukset ja valopommit sekä valojuovaluodit. Ensiksimainittuja käytettiin taistelualueen valaisemiseen, viimeksimainittuja tulenjohton helpottamiseen pimeässä. Näin rauhan aikana lähetämme erilaisten juhlien yhteydessä tunnelman kohottamiseksi ilotulitusraketteja. Lentokoneet eivät tarvitse tiensä löytämiseen valoja yön aikana, mutta yhteentörmäysten välttämiseksi niiden siivenkärjissä on merkkivalot, toisessa punainen, toisessa vihreä. Ja laskeutumisvaiheessa kiitorataa tietysti valaistaan tehokkaila valonheittimillä. Lentokoneiden suihkumoottorien pakolieskat näkyvät luonnollisesti yöllä.

Säähavaintopallot aiheuttavat usein valohavaintoja, vaikka ne eivät tavallisesti kannakaan valonlähdettä. Mutta sopivissa olosuhteissa ne heijastavat auringonsäteitä, samoin tekevät niiden kannattamat radiosondit, varsinkin viimeksimainittujen ilmavirtauksen johdosta pyörivän vaihtokytkimen siivet. Yöllä lähetävät radiosondit varustetaan usein hehkulampulla, jotta niitä voitaisiin seurata teodoliitilla.

Edellisten luotainten variaatio ovat ns. geosondit. Ne ovat voimakkaita valonväläyksiä lähettäviä sondeja, joita käytetään geodeettisiin mittauksiin.

Sekä radio- että geosondeja nostamaan käytetään kumisia pilotpalloja. Ne täytetään lähetettäessä vedyllä, ja ylösnoustessaan ne paisuvat ja paisuvat, kunnes halkeavat (noin 20 - 30 kilometrin korkeudessa). Tämän jälkeen pallon repaleet ja laitteet putoavat nopeasti. Laitteille, joiden täytyy pysyä pitempiä aikoja ylhäällä, käytetään toisenlaisia palloja. Niinpä kosmisen säteilyn havaintoihin yli 30 km:n korkeudella käytettävät laitteet nostetaan ylös esim. 5000 m:n vetoisilla muovipalloilla.

Niihin pannaan lähetettäessä vain 50 m vetyä, ja ne täyttyvät vähitellen noustessaan, jolloin ulkopuolinen paine pienenee sadasosaan. Ylipaineventtiili huolehtii siitä, että pallot eivät pääse halkeamaan. Näin ollen pallot ja niiden hyötykuorma ovat ylätuulien kuljetettavina useita vuorokausia. Koska pallo on valtavan iso, se näkyy sopivissa valaistusolosuhteissa paljaalla silmällä maahan asti. Vähitellen kaasu karkaa pallosta, ja pallo alkaa laskeutua. Noin 12 km:n korkeudessa pitäisi räjähdyspanoksen irrottaa pallo hyötykuormasta, jolloin pallo nousee uudelleen ylös ja hyötykuorma putoaa maahan laskuvarjon avulla. Pallo tulee sitten uudelleen alas pitkän ajan kuluttua ja ehtii aiheuttaa monta näköhavaintoa. Uusien suunnitelmien mukaan pyritään palloon polttamaan iso reikä hyötykuorman irrottamisen yhteydessä, jolloin pallokin tulisi nopeasti alas.

Avaruuskausi on tuonut mukanaan monia uudentyyppisiä valoilmioita, lähinnä raketteihin ja tekokuihin liittyviä.

Maapallolla laukaistaan erittäin runsaasti erilaisia tutkimusraketteja, ja niiden rakettimoottorit aiheuttavat toimiessaan voimakkaan valonsäteilyn. Jotkut raketit on ohjelmoitu päästämään ilmakehään sopivalla korkeudella jotakin metallia sisältävä pilvi. Raketti laukaistaan tällöin siten, että maanpinnalla on jo pimeätä, mutta pilven laukaisukorkeudella valoisa. Auringonsäteily virittää silloin pilven metalliatomit, ja ne säteilevät niille ominaista valoa. Näin saadun valaisevan pilven liikkeitä seurataan maanpinnalta käsin.

Tekokuiden radalleen nostamiseen käytetyt kantoraketit lähettävät myöskin valoa, sekä laukaisuvaiheessa että myöhemmin mahdollisesti seuraavissa radankorjausoperaatioissa.

Kaikki maata kiertävät esineet ovat näkyvissä maanpinnalle aamu- ja iltahämärässä, mikäli ovat tarpeeksi suuria. Tämä johtuu siitä, että kun maanpinnalla on jo pimeätä, auringonvalossa lentävä heijastava esine näkyy tummahkoa taivasta vasten varsin hyvin.

On rakennettu myös sellaisia tekokuita, jotka lähettävät voimakkaita valonvälähdyksiä geosondien tapaan. Käyttäjinä ovat tälläkin kertaa geodeetit, jotka pyrkivät mittaamaan kaukana toisistaan sijaitsevien maanpinnan pisteiden välisen etäisyyden.

Kaikki maata kiertävät esineet joutuvat ennemmin tai myöhemmin niin tiheisiin ilmakerroksiin, että ne alkavat ilman aiheuttaman kitkan johdosta heikua ja syöksyvät pian maanpinnalle. Tuloksena on hyvin pitkäaikainen "tähdent lento", joka syystä herättää huomiota. Matkalla esine saattaa vielä hajota, jolloin ilmiön huomattavuus vielä kasvaa.

Yhteenvedo

Edellä olen kuvaillut mieleeni tulleita lähiava-
ruuden tunnettuja valoilmiöitä. Vaikka luetteloni
ei pyrikään olemaan täydellinen, sen avulla voita-
neen selittää varsin monet epätavallisetkin näköha-
vainnot. Ne ilmiöt, jotka jäävät selittämättä, saat-
tavat sitten olla "oikeita" UFO:ja.

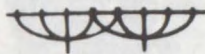
- UFO-66 kokoontuu 30.11 ja 28.12. Lappeenrannan
nuorisotalolla. Kokoukset alkavat klo 18.
Tervetuloa!

Kotka

Pekka Teerikorpi

os. Merikatu 4 B

- Jyväskylän UFO-kerhon kokoukset 18.11. ja 9.12.
alkaen klo 18.15 Väinönkatu 13:ssa (linja-auto-
aseman alla Nuorisotyölautakunnan kerhohuoneis-
tossa.) Tervetuloa!

VIMANA n

aikaisempia numeroita voi tilata
yhdistykseltä hintaan 1,50/kpl.

UFO-PÄIVÄT

pidettiin Sysmässä Ilolan kartanon tuntumassa kauniina heinäkuuisena viikonloppuna (26 - 27 p.). Meitä ufolaisia oli siellä satapäinen joukko tapaamassa toisiamme, vaihtamassa mielipiteitä jne. UFO-ongelmaa valaisevia esitelmiä kuultiin useita, oli paneelikeskustelu ja tietokilpailu, olipa yksi humanoidikin uskaltanut joukkoon. Toimitus välittää osanottajien kiitokset päivien järjestäjälle Tapani Kuninkaalle ja myös yleisen toivomuksen, että ensi kesänä tapaisimme taas jossain. Sysmän päivillä heitettiin ilmaan monia hyviä ituja UFO-tutkimuksen tiimoilta, Toivomme, että idut löytävät suotuisan maaperän tämänkin lehden palstoilla.

**TILHØRER
SKANDINAVISK UFO INFORMATION****PAIKALLISKERHOT:**

<u>Jyväskylä</u>	Erkki Erähonka Postilokero 171
<u>Kemi</u>	Kari Kuure os. Urheilukatu 11
<u>Kotka</u>	Pekka Teerikorpi os. Merikatu 4 B
<u>Lappeenranta</u>	"UFO 66" Tapani Kuningas os. Uro kk
<u>Nurmijärvi</u>	Viljo Penttilä Os. Nurmijärvi kk.
<u>Pori</u>	Jarl Lund os. Valtakatu 5 D
<u>Seinäjoki</u>	Runar Smedlund

VIMANA

